

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
PWYLLGOR:	Pwyllgor Safonau
DYDDIAD:	14 Rhagfyr 2022
TEITL YR ADRODDIAD:	Fforwm Cenedlaethol ar gyfer Aelodau Annibynnol Pwyllgorau Safonau
PWRPAS YR ADRODDIAD:	I gynghori ar gylch gorchwyl y Fforwm Cenedlaethol newydd ar gyfer Aelodau Annibynnol Pwyllgorau Safonau
ADRODDIAD GAN:	Lynn Ball Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro lbxcs@ynysmon.llyw.cymru 01248 752586
SWYDDOG CYSWLLT:	Lynn Ball Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro lbxcs@ynysmon.llyw.cymru 01248 752586

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Sefydlwyd Fforwm Pwyllgorau Safonau Gogledd Cymru cryn amser yn ôl, er mwyn darparu rhwydwaith o gefnogaeth a chyfle i rannu arfer dda rhwng aelodau annibynnol y Pwyllgorau Safonau yng Ngogledd Cymru. Yn fwy diweddar, ehangwyd Fforwm Pwyllgorau Safonau Gogledd Cymru i gynnwys cynrychiolwyr o brif gynghorau Powys a Cheredigion.
- 1.2 Un o'r argymhellion wnaethpwyd fel rhan o Adolygiad Penn i'r Drefn Foeseq yng Nghymru oedd y dylid ehangu'r Fforwm cyfredol er mwyn cynnwys Cymru gyfan, ac felly creu Fforwm Pwyllgorau Safonau Cenedlaethol.
- 1.3 Yn dilyn cyhoeddi adroddiad Penn, adroddodd Swyddogion Monitro'r prif gynghorau, awdurdodau'r parciau cenedlaethol a'r awdurdodau tân ac achub yng Nghymru fod cefnogaeth i greu'r Fforwm Pwyllgorau Safonau Cenedlaethol gan eu hawdurdodau perthnasol.

2. CEFNOGAETH GAN GYMDEITHAS LLYWODRAETH LEOL CYMRU (CLILC)

- 2.1 Mae Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC) wedi cadarnhau ei ddiddordeb yn y cynnig hwn a'i barodrwydd i gynorthwyo'r Fforwm gyda chefnogaeth ymarferol, weinyddol. Mae hyn yn cynnwys rhan CLILC yn anfon rhaglenni, paratoi cofnodion o gyfarfodydd ffurfiol a pharatoi adroddiadau ar gyfer dadansoddi trefniadau gwahanol ar draws Cymru.

3. CYLCH GORCHWYL Y FFORWM PWYLLGORAU SAFONAU CENEDLAETHOL

3.1 Mae copi o'r Cylch Gorchwyl arfaethedig wedi ei gynnwys fel **ATODIAD 1**. Bydd y Cylch Gorchwyl yma'n cael ei fabwysiadu yng nghyfarfod cyntaf y Fforwm. Gall y ddogfen hon newid os bydd y trefniadau'n datblygu.

3.2 Dyma ydi'r prif egwyddorion sydd wedi eu cynnwys:

- Pwrpas y Fforwm yw rhannu arfer gorau a darparu lleoliad i ddatrys problemau mewn perthynas â gwaith Pwyllgorau Safonau ar draws y cynghorau/awdurdodau perthnasol yng Nghymru.
- Bydd aelodaeth y Fforwm yn cael ei gyfyngu i Gadeiryddion Pwyllgor Safonau y 22 prif gyngor, 3 awdurdod tân ac achub a'r 3 awdurdod parc cenedlaethol. Caniateir eilyddion, ac fel arfer Is-Gadair y Pwyllgor Safonau perthnasol fydd hyn.
- Penodir Cadeirydd ac Is-Gadeirydd y Fforwm gan yr aelodau ymysg eu haelodaeth a hynny am gyfnod o ddwy flynedd.
- Bydd y Fforwm yn gwneud penderfyniadau am faterion gweinyddol sy'n ymwneud â'i arferion ei hun ond gwneir penderfyniadau eraill gan Bwyllgorau Safonau unigol. Gwneir penderfyniadau drwy gonsensws ond lle mae angen penderfyniad ffurfiol, yna bydd un bleidlais fesul awdurdod, a Chadeirydd y Fforwm fydd â'r bleidlais fwrw.
- Caiff eitemau ar gyfer y rhaglen eu hawgrymu gan Swyddogion Monitro, yn dilyn mynychu cyfarfodydd o Grŵp Swyddogion Monitro - Cyfreithwyr mewn Llywodraeth Leol, a thrafodaethau â'u Pwyllgorau Safonau. Bydd gan y Fforwm flaengynllun gwaith hefyd ac fe all aelodau gyfrannu ato.
- Bydd dau gyfarfod ffurfiol o'r Fforwm y flwyddyn – rhyw fis neu fwy ar ôl cyfarfod y Grŵp Swyddogion Monitro - Cyfreithwyr mewn Llywodraeth Leol fel y gall y rhaglen gael ei chytuno arni a'i chylchredeg.
- Bydd pob rhanbarth yn anfon cynrychiolydd fel Swyddog Monitro. Mae'r Cyngor yma'n rhan o ranbarth 6 awdurdod lleol Gogledd Cymru.

3.3 Mae cyfarfod cyntaf y Fforwm Pwyllgorau Safonau Cenedlaethol ar 8 Rhagfyr 2022.

Mae'r Rhaglen yn y cyfarfod cyntaf yn cynnwys penodi Cadeirydd ac Is-Gadeirydd; rôl a Chylch Gorchwyl y Fforwm (**Atodiad 1**). Bydd hefyd yn ystyried diweddariad ar Adroddiad Penn; trafodaeth am weithrediad y ddyletswydd newydd ar arweinwyr grŵp a sut yr adroddir ar hyn fel rhan o adroddiad blynyddol y Pwyllgor Safonau. Ceir cyflwyniad gan Siaradwr Gwadd o swyddfa Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.

4. ARGYMHELLIAD

4.1 Bod y Pwyllgor yn nodi cynnwys yr adroddiad hwn a'r cylch gorchwyl sydd wedi ei gynnwys yn **Atodiad 1**.

4.2 Bod y Cadeirydd y Pwyllgor Safonau ddarparu diweddariad ar lafar yn dilyn ei bresenoldeb yng nghyfarfod cyntaf y Fforwm Pwyllgorau Safonau Cenedlaethol ar 8 Rhagfyr 2022.

Fforwm Pwyllgorau Safonau Cenedlaethol
Cylch Gorchwyl (2022)

Diben y Fforwm yw rhannu arfer gorau a darparu fforwm i ddatrys problemau ar draws y

- 1) 22 prif gyngor
- 2) 3 awdurdod tân ac achub
- 3) 3 awdurdod parc cenedlaethol

mewn perthynas â gwaith Pwyllgorau Safonau.

Swyddogaeth y fforwm yw rhannu gwybodaeth ac felly bydd yn rhaid i unrhyw benderfyniadau gael eu gwneud gan y Pwyllgorau Safonau unigol. Ar adegau, bydd y Fforwm angen gwneud penderfyniadau am faterion gweinyddol sy'n ymwneud â'i arferion ei hun a'i weinyddiaeth o gyfarfodydd.

- Aelodaeth - Cadeirydd, gyda'r Is-gadeirydd i fynychu yn absenoldeb y Cadeirydd.
- Fel arfer, gwneir penderfyniadau drwy gonsensws ond lle mae angen penderfyniad ffurfiol, yna bydd un bleidlais fesul awdurdod, a Chadeirydd y Fforwm fydd â'r bleidlais fwrw.
- Ethol Cadeirydd ac Is-gadeirydd - bob dwy flynedd er mwyn cael cysondeb.
- Cefnogaeth Ysgrifenyddol - bydd CLILC yn anfon rhaglenni, yn paratoi cofnodion ac fe all baratoi adroddiadau sylfaenol yn dadansoddi'r ymarfer ledled Cymru. Mae'r gefnogaeth a ddarperir gan swyddogion i baratoi adroddiadau mwy estynedig yn ddibynnol ar swyddog monitro o gyngor yn gwirfoddoli/cytuno i wneud y gwaith.
- Amllder Cyfarfodydd - 2 gyfarfod y flwyddyn ar ôl cyfarfod y Grŵp Swyddogion Monitro - Cyfreithwyr mewn Llywodraeth Leol.
- Bydd eitemau ar gyfer y rhaglen yn cael eu hawgrymu gan Swyddogion Monitro, yn seiliedig ar drafodaethau â'u Pwyllgorau Safonau ac yn ogystal, bydd gan y Fforwm flaengynllun gwaith ac fe all aelodau gyfrannu ato.
- Gofynnir i bob rhanbarth anfon 1 swyddog monitro i gynrychioli'r awdurdodau lleol yn yr ardal honno, gydag 1 swyddog monitro ychwanegol yr un ar gyfer awdurdodau tân ac achub ac awdurdodau parc cenedlaethol (gan roi cyfanswm o 6 swyddog monitro).

*Dylid cael rhaglen fer ar gyfer pob cyfarfod, a Sesiwn Hyfforddi ar ei ôl.
Gallai siaradwyr o Swyddfa'r Ombwdsmon, Panel Dyfarnu Cymru a Llywodraeth Cymru annerch y Fforwm ar eu gwaith.*